

VERKIEZINGSPROGRAMMA ODE 2026 - 2030

**ODE AAN ONZE
DORPEN
LUISTEREN
EN DOEN!**

ODE IN ÉÉN OOGOPSLAG

ODE (Open, Democratisch, Eerlijk) is een lokale politieke beweging. Niet links, niet rechts en niet gehinderd door landelijke politieke kaders. Onze inzet is een bijdrage leveren aan een krachtig en mooi Eijsden-Margraten. Dit doen we vanuit de gedachte van samenkracht: als inwoners, ondernemers én overheid de krachten bundelen en komen tot goed samenleven in Eijsden-Margraten. De focus ligt hierbij op:

ODE aan de democratie

Centraal staat bij ODE echte samenwerking tussen overheid, inwoners, ondernemers en partnerorganisaties. Transparante en evenwichtige processen en besluitvorming horen daarbij. ODE luistert, gaat naar mensen toe, nodigt mensen uit, stelt (de juiste) vragen en gaat in gesprek zoals tijdens de bijeenkomsten ODE Ontmoet.

ODE aan Wonen

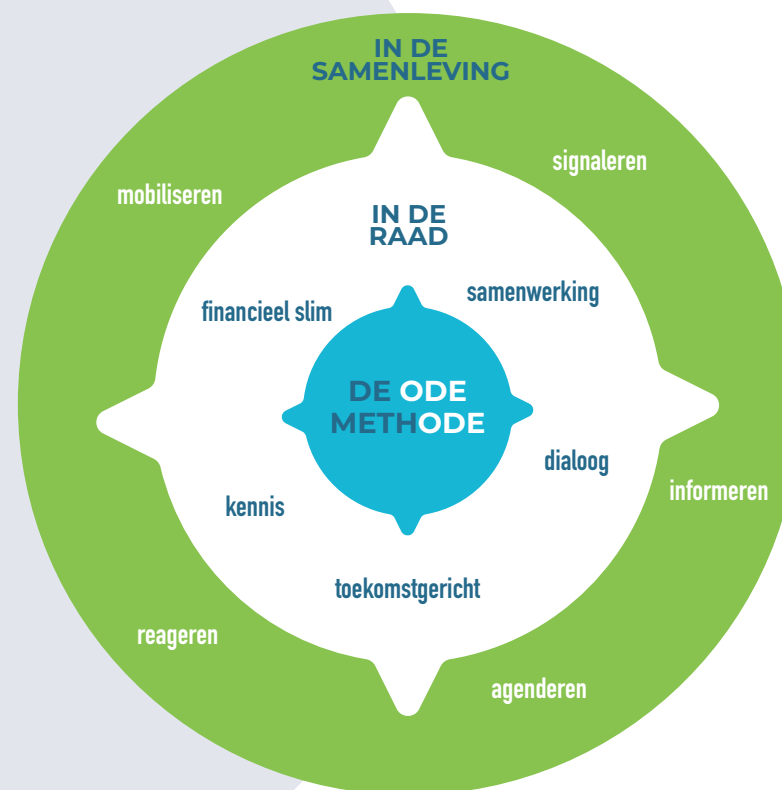
De juiste woningen op de juiste plek om zo bij te dragen aan krachtige dorpen. Niet te veel, want we zijn zuinig op ons waardevolle landschap. Maar ook niet te weinig. Rekening houdend met consequenties voor voorzieningen, mobiliteit en natuur. Met speciale aandacht voor starters en senioren, gericht op doorstroming en waarbij we openstaan voor nieuwe woonvormen en nieuwe eigendomsconstructies.

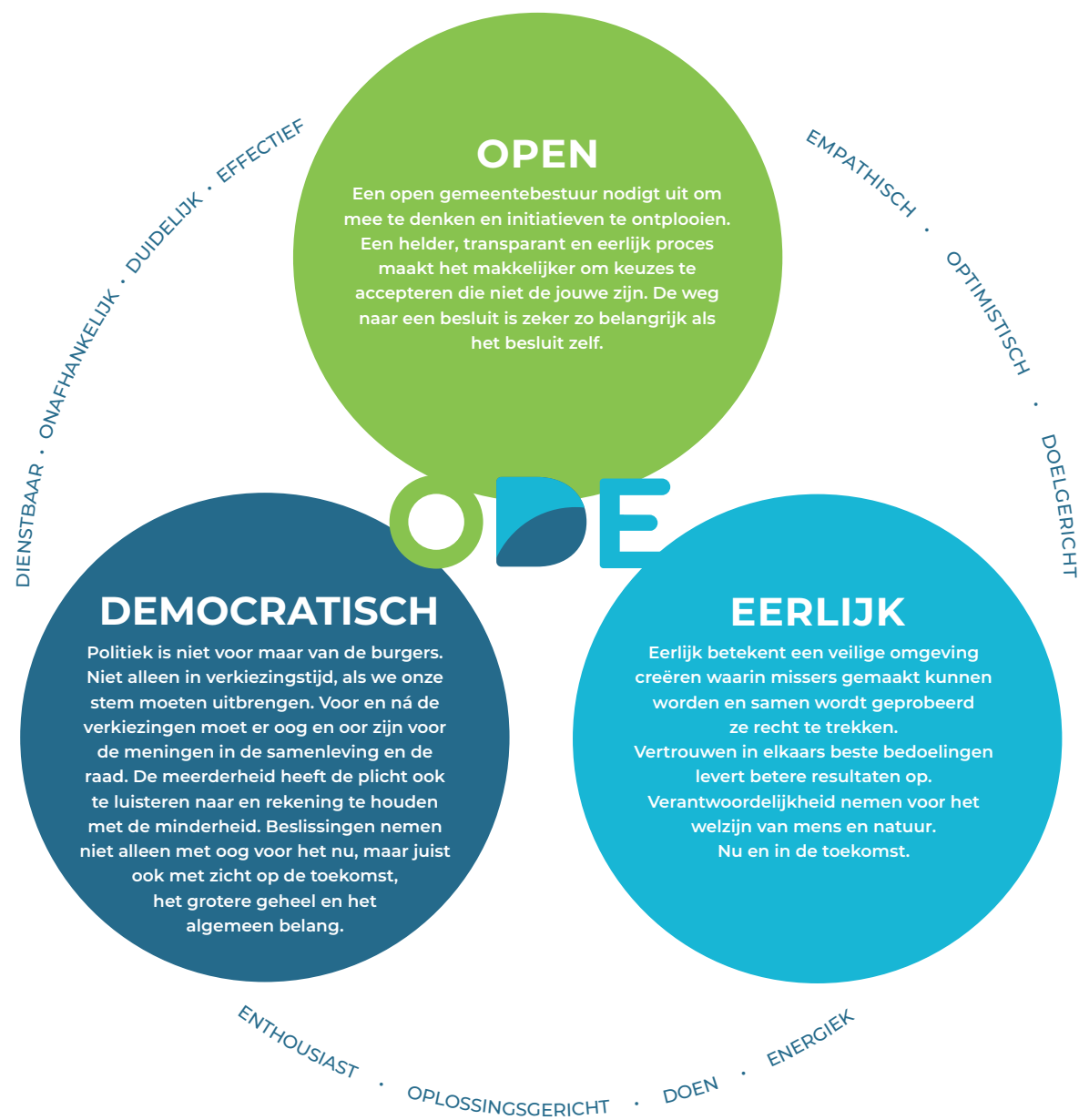
ODE aan Landschap

Weloverwogen omgaan met ons landschap, waarbij we de afweging maken of nieuwe initiatieven iets wezenlijks toevoegen aan het landschap of dat we liever behouden wat we hebben. Ons landschap (bodem, water, lucht, natuur) is onze basis en een kroonjuweel voor onze gemeente. Wat is veranderd, vervuild of verdwenen krijg je niet zomaar meer terug en is verloren voor de toekomst.

De ODE METHODE

- a) Met elkaar, vanuit **samenwerking**, constructief en waarderend.
- b) Democratisch, **in dialoog**, open en eerlijk.
- c) Vanuit visie, ambitie en samenhang **met oog op de toekomst**.
- d) Gebaseerd op **(ervarings)kennis**, door te luisteren, te kijken op locatie, en te verdiepen in stukken.
- e) **Financieel slim** en passend, met focus op het algemeen belang.

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	05
1.1.	Opbouw ODE-programma	05
1.2.	Ontstaan en gebruik van dit ODE-programma	06
2.	ODE heeft ambities voor democratie, wonen en landschap	07
3.	Hoe wil ODE werken: de ODE-methode!	08
a)	Met elkaar, vanuit samenwerking	08
b)	Democratisch, in dialoog	08
c)	Vanuit visie, ambitie en samenhang	09
d)	Gebaseerd op (ervarings)kennis	09
e)	Financieel slim en passend	09
4.	Wat wil ODE doen in 2026-2030?	10
4.1.	ODE voor versterking en vernieuwing van onze democratie	10
4.2.	ODE voor alles dat raakt aan mens en leefomgeving	13
a)	Landschap (incl. landbouw en water)	14
b)	Gezondheid (vitaliteit, luchtkwaliteit, hittestress)	16
c)	Wonen	17
d)	Voorzieningen (sport, winkels, zorg, scholen)	18
e)	Mobiliteit	19
f)	Economie (bedrijvigheid, toerisme)	20
g)	Sociale samenhang (ontmoeting, cultuur, verenigingsleven)	21
5.	Typisch ODE	22
5.1.	ODE onderscheidt zich in Eijssden-Margraten!	22
5.2.	ODE in raadsperiode 2022-2026	24

1. INLEIDING

ODE werkt volgens de
'Golden Circles' van S. Sinek.

WAAROM ambities

ODE zet zich in voor een mooi en krachtig
Eijsden-Margraten met focus op:

- Democratie
- Wonen
- Landschap

HOE werkwijze

- Met elkaar, vanuit samenwerking
- Democratisch, in dialoog
- Vanuit visie, vergezicht en ambitie
- Gebaseerd op (ervarings)kennis
- Financieel slim en passend

in de Samenleving

- ★ Signaleren
- ★ Informeren
- ★ Agenderen
- ★ Reageren
- ★ Mobiliseren

WAT acties en inzet

- Versterking en vernieuwing van onze democratie en
samenwerkingskracht
- Inhoudelijke inzet voor Mens & Leefomgeving
(programma op hoofdlijnen om wendbaar te zijn in
uitvoering)

**ODE-principes: samen,
in dialoog, vanuit
ambitie en visie,
gestoeld op kennis en
denkend vanuit en met
respect voor (financiële)
mogelijkheden.**

1.2. Ontstaan en gebruik van dit ODE-programma

Dit verkiezingsprogramma is ontstaan volgens de ODE-principes: samen, in dialoog, vanuit ambitie en visie, gestoeld op kennis en denkend vanuit en met respect voor (financiële) mogelijkheden.

Geput is uit de Beginselverklaring van ODE uit 2022, ervaring opgedaan in de raadsperiode 2022-2026, actuele kennis van ODE-leden en input uit gesprekken met groepen inwoners uit Eijssden-Margraten tijdens vele eerst ODE Open- en later ODE Ontmoet-sessies in de periode 2022-2026. De ontstane basistekst is verrijkt door geëngageerde inwoners op 27 en 30 oktober 2025 en daarna door de leden via o.a. constructieve dialoog tijdens de ODE-ledenvergadering van 2 december.

Dit document is geen statisch iets: eenieder kan zijn mening erop (blijven) geven via www.ode-em.nl of door te mailen naar_post@ode-em.nl. Op weg naar de verkiezingen van maart 2026, én in de periode daarna waarin geschreven wordt aan een bestuurs- of raadsakkoord, zal ODE alles wat verzameld is als input benutten en inbrengen waar mogelijk en nodig.

2. ODE HEEFT AMBITIES VOOR DEMOCRATIE, WONEN EN LANDSCHAP

ODE zet zich in voor een mooi en krachtig Eijsden-Margraten. Dat doet elke politieke partij. Maar ODE is ambitieus! ODE streeft echt naar meer samenkracht met inwoners en ondernemers en een beter en meer op de huidige tijd toegesneden democratisch proces. De huidige werkwijze in de gemeente Eijsden-Margraten kan en moet anders. ODE vindt een open, transparant, eerlijk en democratisch proces belangrijk. Zowel in de raadszaal als erbuiten, en met ruimte in processen voor participatieve dialoog met inwoners.

ODE ziet een aantal algemene punten voor overheidshandelen:

- Hou het menselijk, respectvol en fatsoenlijk
- Ga uit van vertrouwen en wees vriendelijk
- Communiceer volop zodat mensen weten waar ze aan toe zijn en wat ze kunnen verwachten
- Kijk naar het grotere geheel. Hou bij besluitvorming rekening met het effect van het besluit op andere zaken en de lange termijn
- Heb aandacht voor digitale veiligheid en bezuinig daar niet op.

Eijsden-Margraten is en blijft een fijne plek om te wonen en te werken met allerlei plaatsen voor ontmoeting. Ondernemers vinden wij belangrijk: zoals winkeliers die voorzien in behoeften van klanten, maar ook boeren en toeristisch ondernemers die we graag activiteiten zien ontplooiën passend bij maat, schaal en identiteit van het landschap. ODE vindt het belangrijk dat bij keuzes en beslissingen natuur, landschap, water, bodem en lucht een prominente en essentiële rol spelen omdat dit de basis is van ons bestaan.

3. HOE WIL ODE WERKEN: DE ODE-METHODE!

a) Met elkaar, vanuit samenwerking

- a. Als inwoners en gemeente. Samen maken we een krachtig Eijsden-Margraten. ODE hoopt in haar relatie met inwoners dat er veel onderlinge uitwisseling van ideeën is. Daarom kan de ODE-methode ook geformuleerd worden als: signaleren, informeren, agenderen, reageren, mobiliseren.
- b. Als partijen binnen de gemeenteraad. De inbreng van zowel collegevormende als niet-collegevormende partijen is waardevol en willen we horen en betrekken bij onze keuzes.
- c. Als betrokkenen bij ODE. Er zijn inwoners zichtbaar actief voor ODE rondom het politieke werk in onze gemeenteraad, maar ook achter de schermen brengen velen op structurele basis hun kennis van thema's en dorpskernen in. Ook op ad-hoc basis wordt ODE graag en veel door inwoners gevoed.

b) Democratisch, in dialoog

ODE luistert, heeft interesse en start altijd vanuit waardering en respect. Er is ruimte voor dialoog. Die maakt belangen duidelijk, verklaart perspectieven en verrijkt mensen. Conform democratische principes wordt ook de minderheidsstem gehoord en van waarde geacht. We realiseren ons dat in een samenleving niemand 100% zijn zin zal krijgen, maar door tijdig met elkaar het eerlijke gesprek te starten kan vast een weg gevonden worden die voor velen acceptabel is.

ODE denkt vooruit en integraal. Nu en morgen staan centraal, maar vanuit het perspectief van de kinderen van onze kleinkinderen.

c) Vanuit visie, ambitie en samenhang.

ODE heeft ideeën en een stip op de horizon. Bewust niet veel, uitgebreid en expliciet. Want denkruimte is nodig als je inwoners wil betrekken én om in te kunnen spelen op ontwikkelingen die zich voordoen. ODE denkt vooruit en integraal. Nu en morgen staan centraal, maar vanuit het perspectief van de kinderen van onze kleinkinderen. Per thema, gebied en situatie wordt ingezet op het goede, maar altijd door te denken vanuit het grotere geheel. Visieontwikkeling is niet vies, maar een waardevolle kans om te komen tot een proces waarbij denkkracht van velen ingezet wordt. Het lokale DNA, de identiteit van elk van onze kernen is een te koesteren kracht. Tegelijk omvat onze inzet oog, oor en contact voor dingen buiten onze gemeentegrens, gestoeld op een (Eu)regio-perspectief. ODE zal altijd inzetten op 'dansen tussen de schaalniveaus', van kleine kern tot in onze buurlanden.

d) Gebaseerd op (ervarings)kennis.

ODE stelt zich open voor kennis. Ervaringskennis die ze ophaalt bij en gevraagd en ongevraagd hoopt te krijgen van inwoners en ondernemers. Wetenschappelijke en feitelijke kennis van kennisinstellingen en partnerorganisaties. Op basis van dit alles pogen we dát te doen dat het beste is voor onze leefomgeving, mensen en democratie.

e) Financieel slim en passend.

Alles heeft een prijs. Financieel moeten we een gezonde gemeente blijven. Die zelf keuzes kan blijven maken om het goede te doen voor haar leefomgeving, inwoners en democratie. Dat vereist slim samenwerken met ondernemers, inwoners, partners en subsidiënten. Het slim koppelen van zaken waar mogelijk. Soms juist groot en stevig inzetten. En soms bewust nee zeggen, uitstellen of anders aanpakken. Financieel verantwoord handelen is belangrijk, voor nu en onze toekomst.

Alleen samen kunnen overheid en inwoners werken aan een andere omgang met elkaar en komen tot een 'participatie-samenleving'.

4. WAT WIL ODE DOEN IN 2026-2030?

4.1 ODE blijft zich inzetten voor versterking en vernieuwing van onze democratie

ODE zal in elk geval alert blijven op hoe processen in de gemeente doorlopen worden.

- Worden inwoners tijdig en goed betrokken? Worden zij gefaciliteerd om ook onderling het gesprek met elkaar te voeren? Krijgen ze reactie op hun vragen en ideeën?
- Wordt in de gemeenteraad echt dialoog met elkaar gevoerd incl. geluisterd naar de kleinste stem?
- Wordt de gemeenteraad door het college in positie gebracht om kaders te kunnen stellen aan de voorkant, te kunnen bevragen en controleren tijdens de uitvoering en (samen) te evalueren na afloop van een proces?

Aansluitend op dit alles wil ODE zich ervoor inzetten om te komen tot 'democratische vernieuwing'. Om zo te komen tot grotere betrokkenheid van inwoners bij lokale thema's die spelen, verhoging van opkomst bij verkiezingen en daarmee legitimiteit van de gemeenteraad, en meer deelname aan het politieke gesprek. Alleen samen kunnen overheid en inwoners werken aan een andere omgang met elkaar en komen tot een participatie-samenleving'. Interessant is experimenteren met Burgermoties die leiden tot een agendavoorstel in de gemeenteraad, mening peiling omtrent impactvolle besluiten, herhaaldelijk een (thematisch) inwonerstreffen, een meedenk, burgerbegroting, etc.

ODE is er voor alle mensen, iedereen doet ertoe, ook als je niet op op ODE hebt gestemd.

Bij dit 'anders werken' zijn o.a. de volgende punten van belang:

- Om haar rol goed te kunnen vervullen heeft de gemeente haar inwoners nodig. Vanuit de gedachte dat de mensen die hier wonen beschikken over veel kennis, kunde, ervaring én energie. Hun input helpt de gemeente tot goed beleid en uitvoering te komen. ODE wil komen tot meer samenwerkingskracht van inwoners en gemeente en zet daartoe in op 'het permanente gesprek'. Ook wil ze inwoners stimuleren tot en faciliteren in zelfsturing en zelf doen (bv. m.b.v. coöperaties) om zo te komen tot gemeenschappelijk organiseren en samen slimmer zijn.
- ODE is er voor alle mensen die in Eijsden-Margraten wonen. Onze raadsleden vertegenwoordigen straks alle inwoners van deze gemeente, ook diegenen die niet op ons gestemd hebben. We zijn er niet alleen voor de mensen die veel aan het woord zijn, die lef hebben of snel reageren, maar juist ook voor al die andere mensen. Iedereen heeft een stem, iedereen doet ertoe. ODE staat voor structureel en op het juiste moment luisteren, samenwerken en participeren. Dus niet pas als alles al besloten is en/of vastligt of als de verkiezingstijd voelbaar is. We nodigen inwoners uit ons hierop alert te houden en staan altijd open voor feedback.
- De gemeente is geen eiland dus ODE kijkt over de grenzen heen en zoekt actief samenwerking. Omdat dat logisch en goed is voor mens en leefomgeving in onze gemeente.
- Transparantie is de basis. Alles moet duidelijk zijn: wat het college wil gaan doen, wat de inwoners ervan vinden en hoe het past binnen wat we als inwoners, overheid en ondernemers willen bereiken. Dat betekent ook dat we samen een visie maken op de toekomst van onze gemeente en elk van haar kernen, dat vragen stellen en verantwoording afleggen gestimuleerd wordt en dat plannen en projecten makkelijk te vinden of te verkrijgen zijn via website of balie. Spelvormen kunnen behulpzaam zijn bij het met elkaar ervaren en doorleven van visies, plannen en projecten. Het gebruik van duidelijke en begrijpelijke taal hoort hier vanzelfsprekend bij.

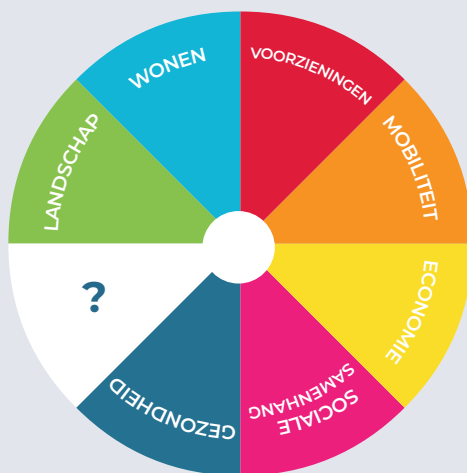
ODE vindt dat een wethouder bij voorkeur slechts 2 en als het niet anders kan 3 raadsperiodes achter elkaar mag aanblijven.

- Gesprek in plaats van informatie ontvangen: Als de gemeente duidelijk vertelt wat ze doet en wat ze van plan is, dan weten inwoners waar ze aan toe zijn. Niet alleen zenden en ontvangen, maar eerlijke communicatie die uitnodigt tot meedoen, die uitnodigt tot participatie. Zo werken we aan (herstel van het) vertrouwen in elkaar en creëren we een veilige en respectvolle omgeving. Een dorpsondersteuner zou hierin een rol kunnen hebben. Hiermee worden procedures voorkomen en geld bespaard.
- Goede dienstverlening is snelle en eenvoudige processen waar mogelijk en eenduidige informatieverstrekking. Een 'één loketfunctie' zou hier een rol in kunnen spelen.
- Dialoog vergaderingen en raadsinformatiebijeenkomsten worden voorgezeten door een onafhankelijke voorzitter die niet politiek betrokken is en de dialoog met college, raadsleden, ambtenaren en inwoners stimuleert. In raadsinformatiebijeenkomsten moet het publiek c.q. de inwoners een actieve inbreng kunnen leveren aan de dialoog.
- Democratie is méér dan de helft plus 1: de meeste stemmen tellen, maar een plan is pas goed als zoveel mogelijk verschillende stemmen gehoord en betrokken zijn. Kleinere partijen vertegenwoordigen meningen die ook belangrijk zijn. ODE vindt, conform de Grondwet, dat fracties en hun afzonderlijke raadsleden een eigen mening moeten kunnen vormen en mogen uiten in de raad.
- Samen besturen is samen verantwoordelijkheid nemen: ODE juicht collegiaal bestuur toe. Portefeuilleverdeling is gericht op efficiëntie en eigenaarschap, maar is geen verantwoordelijkheidsverdeling.
- ODE vindt ervaring belangrijk, want dat voorkomt steeds opnieuw inwerken en kennislek. Echter, voorkomen moet worden dat machtsposities ontstaan door te lange zittingstermijnen. ODE vindt dat een wethouder bij voorkeur slechts 2 en als het niet anders kan 3 raadsperiodes achter elkaar mag aanblijven. Daarna is het tijd voor iemand anders.
- ODE vindt dat leden van het college geen (bestuurlijke) functies mogen vervullen bij organisaties/verenigingen/instellingen waarmee de gemeente een beleidsmatige en/of financiële band heeft, bijvoorbeeld bij een vereniging die subsidie krijgt van de gemeente.

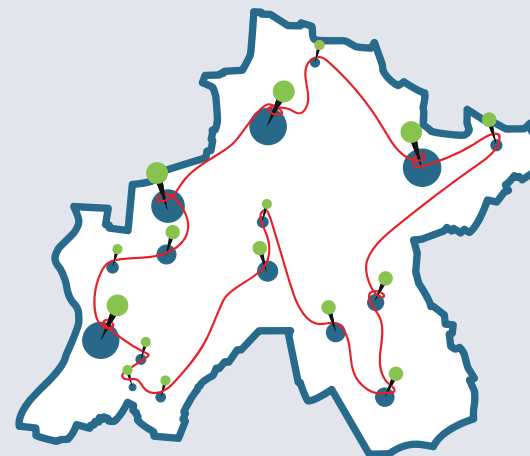
4.2. ODE blijft zich inhoudelijk inzetten voor alles dat raakt aan Mens & Leefomgeving

- ODE wil respectvol omgaan met de omgeving, de mensen die er wonen én hun geschiedenis en zet in op duurzame keuzes nu en met oog op de toekomst.
- Ten aanzien van inhoudelijke thema's die spelen, geldt dat ODE zaken in balans wil zien. Bijna elk thema haakt immers in op één of meerdere andere zaken. ODE ziet dit als een cirkel waarin elk afzonderlijk deel bijdraagt aan het geheel. Weer te geven als een smakelijke vlaai*!

Bijna elk thema haakt immers in op één of meerdere andere zaken. ODE ziet dit als een cirkel waarin elk afzonderlijk deel bijdraagt aan het geheel.

* Thema's staan in willekeurige volgorde!

De verbonden kernen.

Bewust is één 'vlaai-punt' wit gelaten: om dát te agenderen dat zich aandient, door inwoners, partnerorganisaties of in de eigen organisatie.

4.2. ODE blijft zich inhoudelijk inzetten voor alles dat raakt aan Mens & Leefomgeving

- ODE denkt altijd vanuit het DNA én het landschap van elk van haar kernen. Niet om zaken op slot te zetten, maar juist om het goede te koesteren en op slimme wijzen te vergroten.
- ODE noemt bewust niet in detail wat per 'vlaai-thema' haar doel is en streeft er ook niet naar uitputtend te zijn in haar opsomming. De wereld kan immers morgen veranderen. Of iets naar boven brengen dat we vandaag niet eens kunnen bedenken. ODE wil in een wereld die steeds wijzigt maximaal wendbaar zijn. Wil liever luisteren dan lezen. Wil liever praten dan papier produceren. Vanuit die werkhouding denkt ODE het goede te kunnen doen voor leefomgeving, mensen en democratie. Bewust is één 'vlaai-punt' wit gelaten: om dát te agenderen dat zich aandient, door inwoners, partnerorganisaties of in de eigen organisatie.

ODE is van mening dat het interessant is op het lokale niveau (binnen het geheel van de regio) alert te zijn op oplossingen voor uitdagingen die landelijk spelen. Met inzet van het échte gesprek over gebieden en thema's die ons op lokale schaal aan het hart gaan, is op gemeente- of kernniveau vaak meer mogelijk dan vanuit landelijke optiek lijkt.

a) Landschap (incl. landbouw en water)

ODE wil bewust omgaan met het mooie landschap van Eijsden-Margraten. Het is het kroonjuweel van onze gemeente. Landschap en natuur zijn waardevol van zichzelf en een bestaansvoorwaarde: de natuur kan prima zonder mensen, maar mensen kunnen niet zonder natuur. Het landschap heeft ook een economische waarde en is belangrijk voor onze gezondheid. Eijsden-Margraten is onderdeel van Nationaal Landschap Zuid-Limburg en het internationale Bocagelandschap en van groot belang als rustgebied voor inwoner, stadsbewoner en toerist. De landbouwsector en ondernemers in het toerisme kunnen hier een essentiële bijdrage aan leveren waarbij bodem en water sturend zijn.

Landschap en natuur zijn waardevol van zichzelf en een bestaansvoorwaarde: de natuur kan prima zonder mensen, maar mensen kunnen niet zonder natuur.

Enkele concrete voorbeelden:

- Natuur en landschap zien als bestaansvoorwaarde en dus randvoorwaarde bij al het handelen (inzet op werken aan concretisering en uitvoering van motie 'Rechten voor de Natuur' (7-11-23)).
- Ontwikkelen van een visie op landschap en buitengebied (dus ook buiten bestaande natuurgebieden) met de daarin liggende kernen, zodat helder wordt wat wel en niet gewenst is en nagestreefd wordt.
- Bescherming van historische landschapselementen zoals hagen, graften, bomen, (weg)bermen, holle wegen en overhoeken als onderdeel van het (agrarisch) landschap. Dergelijke elementen op een natuurnetwerkaart in beeld brengen is een belangrijke stap naar een netwerk van robuuste en veerkrachtige natuur. Een bijbehorend geactualiseerd beleids- en afwegingskader kan inzicht geven in waarde van en omgang met deze elementen.
- De Ladder van Duurzame Verstedelijking naleven, dus inbreiding en herstructurering voor uitbreiding.
- Meer nieuwe bomen in dorpskernen volgens de 3-30-300 regel voor o.a. het tegengaan van hittestress, vasthouden van CO2 en buffering van neerslag.
- Handhaving op huisjespark/camping Green Resorts Mooi Bemelen.
- Aandacht voor rust en ruimte rond Amerikaans kerkhof.
- Duurzaam bouwen, bv. door het vastleggen van een maximaal percentage te verharderen oppervlak per (bouw)perceel in het bestemmingsplan/TAM.
- Spaarzaam zijn met toevoeging van verlichting in openbare ruimte met name in het landelijk gebied en het type verlichting afstemmen op omgeving (sterkte, hoogte, kleur, uitstraling etc.)
- Inzet op economisch waardevolle, duurzame en natuur-inclusieve landbouw die qua schaal en intensiteit passend is in het bijzondere landschap van Eijsden-Margraten.
- Verder gaan met aandacht vragen voor een schone Maas, Voer, Noor met daartoe afkoppeling van riool overstorten en creatie van bufferzones.
- Inzet op stimulerings- en reguleringsmogelijkheden t.b.v. vasthouden, bergen en gedoseerd afvoeren van water en het tegengaan van verdere verharding/verstening om zo te kunnen omgaan met hevige regenval in een kort tijdsbestek, grote droogte en het schaars worden van schoon en voldoende drinkwater.
- Inzet op principes als de vergroener en verduurzamer wordt beloond en de vervuiler betaalt.

ODE zet in op vitale en krachtige inwoners. Ze wil stimuleren en faciliteren dat mensen goed voor zichzelf, hun naasten en hun omgeving zorgen

b) Gezondheid (vitaliteit, luchtkwaliteit, hittestress)

ODE zet in op vitale en krachtige inwoners. Ze wil stimuleren en faciliteren dat mensen goed voor zichzelf, hun naasten en hun omgeving zorgen. Preventie is zeer belangrijk, als mensen gezond zijn, blijven ze vanzelf uit de zorg weg. ODE moedigt daarom maatregelen aan die lichamen in beweging houden, bijdragen aan een goede lucht- en geluidskwaliteit en onnodige hittestress, fijnstof, stikstof en geluidsoverlast voorkomen. Inzet van inwoners om hieraan bij te dragen juichen we toe.

Daarnaast is mantelzorg nu en zeker ook in ons wijzigende zorglandschap essentieel. Het is een serieuze en vaak zware taak en daarom is naast onze waardering, praktische ondersteuning (bv. respijtzorg) en hulp voor hen belangrijk.

Enkele concrete voorbeelden:

• ODE stimuleert sport- en spelvoorzieningen liefst in en bij dorpskernen	windstille dagen en schoorsteenuitlaten op minimaal de wettelijk voorgeschreven hoogte
• Bij kinder- en jeugdevenementen (kinder-vakantieweek, voetbalweek/kamp, kinder-carnaval, sinterklaas) wordt gehandhaafd op naleving van regels omtrent alcoholgebruik	• ODE ondersteunt duurzaamheidsmaatregelen voor zonnepanelen, laadpalen, duo-auto's,
• Handhaving naleving regels rond vuurwerkgebruik	• DE ondersteunt de oprichting van een platform voor circulair gebruik van grondstoffen, reparatie en delen van artikelen en gereedschap
• ODE zet zich actief in voor het reguleren van vliegbewegingen bij Luik en Beek om overlast te beperken.	• ODE zet in op ontstening en vergroening van individuele tuinen, bij publieksgebouwen, parkeerplaatsen en in de openbare ruimte. Zo wordt voor mens en dier o.a. hittestress en wateroverlast tegengegaan
• ODE zet zich in voor vermindering van fijnstof, o.a. door het tegengaan van milieuvervuilers 'over de grens' zoals afvalverbrander BeeGreen in Lixhe, alsook inzet van een stookverbod op	• Het mantelzorgbeleid wordt i.s.m. zorgpartners gezien op verbeterkansen

**ODE zet wonen in
gemeenschapsverband
centraal zodat contact en
omzien naar elkaar
bevorderd wordt...**

c) Wonen

ODE zet wonen in gemeenschapsverband centraal zodat contact en omzien naar elkaar bevorderd wordt, gaat voor organisch en naar aard en schaal passend groeien van kernen, met woningtypen die doorstroming bevorderen, liefst op inbreidingslocaties en door benutting van leegstaande bestaande bebouwing, levensloopbestendig en voor elke portemonnee, met focus op langdurig maatschappelijk rendement. Groeien naar 30.000 inwoners is geen doel op zich en lijkt ons vooralsnog (zonder nadere info over nut en noodzaak) onnodig en ongewenst. We realiseren ons dat na 2035 mogelijk bevolkingskrimp inzet en willen daarom niet nu al besluiten nemen over veel te grote bouwlocaties, mede ook omdat er op inbreidingslocaties nog slim ruimtegebruik mogelijk is of gaat zijn.

Enkele concrete voorbeelden:

- Samen met inwoners ontwikkelen van een (wettelijk verplichte) volkshuisvestingsvisie en/of woonvisie, ontwikkelen van woningbouwprogramma's die passen binnen het landschap en aansluiten op identiteit en schaal van elke kern (grootte, massa, hoogte). Dus geen grote nieuwbouwlocaties aan buitenzijde kernen waarvoor waardevol groen moet worden opgeofferd.
- Bewust en naar behoefte bouwen van (levensloopbestendige) appartementen, studio's en 'hofjes', liefst in een mix van jong en oud en aansluitend op wijzigend gebruik door thuiswerk en eenpersoonshuishoudens met speciale aandacht voor starters, senioren en de lokale behoefte. Niet slechts inzetten op grondgebonden vrijesectorwoningen voor gezinnen, maar juist door middel van gerichte nieuwbouw doorstroming binnen de bestaande woningvoorraad bevorderen.
- Bij nieuwbouw vooraf nadenken over consequenties voor mobiliteit, voorzieningen, parkeren en natuur in relatie tot de kern en haar inwoners en niet pas nadat de bouwlocatie is vastgesteld.
- Bestaande kernen niet aan elkaar laten groeien, maar natuurlijke groene tussengebieden behouden en beschermen.
- Actief en tijdig met relevante stakeholders verkennen of er (op termijn) mogelijkheden zijn voor wonen of andere voorzieningen in of rond kerkgebouwen of andere plekken die hun oorspronkelijke functie zien wijzigen, zoals bv. oude verrommelde bedrijventerreinen
- Gezond, duurzaam, circulair, klimaat adaptief en natuur inclusief bouwen als standaard invoeren zodat echt toekomstbestendig gebouwd wordt.
- Meer ondersteuning van inwonersinitiatieven rond wonen bijvoorbeeld d.m.v. een woonloket dat ondersteunt bij verbouw van oude hoeves, woningsplitsen, (tijdelijke) mantelzorgwoningen op eigen perceel en nieuwe eigendomsconstructies als woonverenigingen, bouwcoöperaties, collectief particulier opdrachtgeverschap of maatschappelijk gebonden eigendom.

ODE gaat voor bundeling van voorzieningen in hoofdkernen en diversiteit van ontmoetplekken in elke kern.

d) Voorzieningen (sport, winkels, zorg, scholen)

ODE gaat voor bundeling van voorzieningen in hoofdkernen Eijsden en Margraten (en in mindere mate Cadier & Keer), diversiteit van ontmoetplekken in elke kern, scholen en sportlocaties op bereikbare plekken en waar mogelijk multifunctioneel gebruik ervan, etc.

Enkele concrete voorbeelden:

• Blijvend openhouden van gemeentelijk Servicepunt in Eijsden.	• Huidige basisscholen in kernen pogen te behouden.
• Winkelhart Eijsden en Margraten stimuleren, verbeteren en completeren.	• ODE vindt het belangrijk dat de juiste zorg geboden wordt aan wie aanspraak op zorg kan maken zowel via de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) als via Jeugdzorg.
• Geen kapitaalvernietiging door verplaatsing van sportvelden en waar nodig sportvelden verbeteren.	• We zijn alert op zorgfraude.
• Op bestaande sportlocaties ruimte voor nieuwe sporten (b.v. hockey, rugby, padel, klimmuur) mogelijk maken.	• Via collectieve voorzieningen, waar ook zorg en welszijnspartners nadrukkelijk op aangesloten zijn, stimuleren dat mensen voor elkaar zorgen c.q. omzien naar elkaar (gemeenschapshuizen en hoeskamers 2.0).
• Slim multifunctioneel gebruik van bestaande sport-, spel- en ontmoetlocaties in subkernen.	

Sluipverkeer veroorzaakt veel overlast en willen we voorkomen of zich laten aanpassen aan het gebied waar het zich bevindt.

e) Mobiliteit

ODE hecht belang aan openbaar vervoer tussen de kernen van Eijsden-Margraten, naar Maastricht en naar andere gemeenten om ons heen. Om zo werkplekken en voorzieningen voor iedereen bereikbaar te maken en contact tussen inwoners te bevorderen. Dit mede met het oog op zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Sluipverkeer veroorzaakt veel overlast en willen we voorkomen of zich laten aanpassen aan het gebied waar het zich bevindt. Om de veiligheid voor fietsers te vergroten en fietsen voor woon-, werk- en recreatief verkeer te stimuleren worden doorgaande fietsroutes tussen kernen goed onderhouden en worden ze in het buitengebied idealiter zo ingericht dat langzaam verkeer voorrang heeft.

Enkele concrete voorbeelden:

- Verdere inzet voor behoud en versterking treinvervoer vanuit Eijsden.
- Inzet op openhouden spoorwegovergang Industrieweg tussen Eijsden en Oost-Maerland en andere voor contact tussen kernen belangrijke en liefst autoluwe fietsroutes.
- Beperking van overlast en schade door grote, brede voertuigen op holle wegen en in dorpskernen.
- Geen verdere verharding en verbreding van veld- en landwegen.
- Ter bevordering van gezondheid, veiligheid en milieu, in het bijzonder rond scholen, het fietsgebruik stimuleren en het autogebruik ontmoedigen.
- Goede en logische fietspaden en oplaad- en fietsreparatiepunten op slimme plekken.
- Stimulering OV-gebruik incl. (uitbreiding) buurtbus en Automaatje gerund door vrijwilligers.
- Onderzoek naar start Wensbus-achtige ontwikkeling (aanvulling op Omnibuzz en Auto-maatje).
- Verantwoordelijkheid nemen voor toegankelijkheid van en in onze kernen voor mensen die gehinderd zijn in hun bewegingen en zicht.
- Creatief en onconventioneel denken over de overall groeiende parkeeropgaves, bijvoorbeeld door inzet interactieve bewegwijzering en andere digitale technieken, prettige en herkenbare looproutes richting centra, gemeentelijk parkeerbedrijf, inzet deelauto's of fiets, etc.

Niet sec streven naar economische groei, maar kwaliteit en onderscheidend vermogen als centrale termen hanteren.

f) Economie (bedrijvigheid, toerisme)

ODE is trots op een krachtig Eijsden-Margraten met passende bedrijvigheid en ondernemerschap. Niet sec streven naar economische groei, maar kwaliteit en onderscheidend vermogen als centrale termen hanteren. Inzet is dat mens, omgeving én winst in balans zijn. Passend bij de aard en schaal van onze kernen, met voldoende diversiteit, duurzaam en bij voorkeur natuurgericht en in aansluiting op het Cita Slow-keurmerk. Dergelijk ondernemerschap mag waar mogelijk beloond worden. Dag- en verblijfsrecreatie speelt een belangrijke rol in onze economie. Hiervoor geldt niet méér van hetzelfde, wel vernieuwing en versterking van het bestaande met aandacht voor het omliggende gebied én de toekomst. Vanuit de gedachte dat veel toeristen juist komen voor rust, ruimte en het bijzondere karakter van ons landschap en onze kernen is kleinschaligheid het meest passen.

Enkele concrete voorbeelden:

- Ontwikkelen van een eigen visie op toerisme en bijbehorend beleidskader en plan. Hiertoe o.a. inzicht verwerven in huidige aantal en vorm van dag- en verblijfsrecreatie, doel- en normstelling omtrent kwaliteit, grootte, sluitingstijden etc. van dergelijke recreatie.
- Toevoeging van vakantieverblijven alleen voor zover qua segment, doelgroep, belevingsconcept nog niet aanwezig in onze gemeente of in de buurgemeenten, dan wel aantoonbaar voorzienend in een behoefte en in elk geval passend in het gebied, ook qua verkeersbewegingen, licht en geluid.
- Oprichten van een toeristisch platform waarin gemeentelijke recreatieondernemers kunnen participeren en meedenken over visie, beleidsdoelen en normen; een belangrijke basis voor hun investeringen en het gemeentelijk beleid.
- Onderzoeken of de toeristenbelasting ook ingezet kan worden ter verbetering toeristische structuur.
- Nieuwe activiteiten, bedrijvigheid en evenementen moeten passen in de schaal van de bijzondere leefomgeving van Eijsden-Margraten, ook als het in de plaats komt van iets anders; dus geen grote camping met evenementenvergunning in Eckelrade.
- Maximeren jaarlijks aantal grote sport- en toeractiviteiten zoals bijvoorbeeld (gravel) fiets-, mountainbike- en auto-toertochten, de financiële bijdrage vanuit de gemeente minimaliseren en overlast tegengaan door kritische vergunningverlening.
- Handhaven op het gezamenlijk gebruik van het buitengebied, bos en natuur waar bestemmingsverkeer ook echt bestemmingsverkeer is, men moet fietsen op de daarvoor bedoelde routes, wandelpaden enkel voor wandelaars zijn en honden alleen los mogen op de daarvoor bedoelde plekken.
- Bedrijven clusteren op bedrijventerreinen en inzetten op benutting restruimtes aldaar.
- ODE wil 'korte ketens' versterken: lokaal voedsel produceren en consumeren met producten die passen bij de tijd van het jaar, waar nodig hiertoe logistiek tussen ondernemers en inwoners verbeteren en bewustwording van consumenten vergroten.

Inwoners die hun talenten en energie inzetten voor het collectief zijn geen vanzelfsprekendheid maar bijzonder waardevol voor onze mensen en onze leefomgeving.

g) Sociale samenhang (ontmoeting, cultuur, verenigingsleven)

ODE gelooft sterk in gemeenschapskracht. Inwoners die hun talenten en energie inzetten voor het collectief zijn geen vanzelfsprekendheid maar bijzonder waardevol voor onze mensen en onze leefomgeving. Dergelijke inzet is nodig in onze veranderende maatschappij. Denk aan de krappe zorgarbeidsmarkt waar we steeds meer voor elkaar zullen moeten zorgen, en aan crises (grote stroomstoringen, natuurramp, pandemie, etc.) waar samenredzaamheid van inwoners onmisbaar is. Gemeenschapskracht draagt bij aan vitale gemeenschappen en gezonde inwoners. Bestaande en nieuwe initiatieven in kernen die inwoners met elkaar in contact brengen omarmen we. We juichen (burger)initiatieven die gericht zijn op verbeteren van leefbaarheid en onderlinge verbondenheid toe. Onze culturele tradities lenen zich hier bij uitstek voor. We stimuleren initiatieven die kennis van en trotsheid op onze Limburgse gebruiken en taal vergroten, zeker ook onder jeugd en nieuwkomers. Investeren in sociale infrastructuur zoals buurthuizen, bibliotheken en waar nodig welzijnswerk achten wij van groot belang.

Enkele concrete voorbeelden:

- Het Wet maatschappelijke ondersteuning-uitvoeringsplan (Wmo) dat formele en informele zorg met elkaar verbindt juichen we toe, evenals de interactieve wijze van totstandkoming en het delen van leerervaringen tussen inwonersinitiatieven in onze kernen.
- Ontmoetplekken in kernen stimuleren tot versterking/verbreding van hun aanbod.
- Behoud bibliotheken op centrale en goed bereikbare plekken, ook vanwege hun huidige zorgfunctie.
- Meedenken en praktische ondersteuning bij en facilitering van (burger)initiatieven, bv. door inrichting en in standhouden van een verenigingsloket dat helpt bij vergunningverlening.
- Citta Slow ook van de gewone inwoners maken door b.v. ondersteunen van initiatieven als wandelroutes met bankjes, fruit rapen dat niet geoogst wordt, ommetjes openhouden en dus geen veelgebruikte fiets- en wandel- overgangen en doorgangen sluiten.
- Ondersteunen en faciliteren van ruimte voor een hospice. De behoefte is er, de vrijwilligers zijn er, nu nog de ruimte.
- Slim en met inwoners en kerkbesturen tijdig nadenken over nieuwe functies voor op termijn vrijkomende kerken.
- Optimaal gebruik van gebouwen door meer-oudig/gemeenschappelijk ruimtegebruik zoals bijvoorbeeld scouting, gymzaal en kinderopvang of het opbouwen van carnavalswagens in (tijdelijk) leegstaande gebouwen of schuren.
- 'De gemeente komt naar u toe' om te kijken hoe we sámen Eijsden-Margraten mooier kunnen maken. Bijvoorbeeld door met een buurtbus/keet maandelijks in elke kern te staan of wandelingen te maken. Meestal met enkele ambtenaren, soms met wethouders.

5. TYPSCHE ODE

5.1 ODE onderscheidt zich in Eijssden-Margraten!

Een aantal kenmerken:

Vertelt eigen, krachtig verhaal en zoekt constructief naar samenwerking in de raad om dit uitgevoerd te krijgen.

is er voor iedereen, luisterend, dat doend wat ons goed lijkt met het oog op nu en straks, én op de portemonnee.	niet links of rechts, niet progressief of conservatief
beoordeelt elk voorstel op zijn merites voor Eijssden-Margraten.	niet gebonden aan landelijke partijkaders
Is realistisch in het nu, ziet het belang van het aanpakken van kleine problemen en kansen, gebaseerd op visie en vergezicht.	niet hoogdravend, geen gouden bergen belovend of over-idealistisch.
creëert bewustwording over ieders eigen rol in het geheel van een krachtige samenleving, is ondersteunend waar nodig.	niet zaken overnemend, over-faciliterend of betuttelend
vertelt eigen, krachtig verhaal en zoekt constructief naar samenwerking in de raad om dit uitgevoerd te krijgen. ODE werkt al 4 jaar op deze wijze. Voor goed raadswerk is ODE al 4 jaar lang laagdrempelig aanspreekbaar en bereikbaar en dat zal zo blijven. ODE heeft afgelopen jaren regelmatig 'ODE OPEN' en 'ODE ONTMOET' georganiseerd en veel inwoners en ondernemers gesproken.	niet meewaaierend met verkiezingswind of in aanloop naar verkiezingen je best gaan doen of plots 'luisteren naar de burger'.

**Handelt vanuit
verwondering en
nieuwsgierigheid,
is vragend, positief
en constructief.**

vindt dat ieders inbreng telt. Daarbij past o.a. een raadsprogramma (met focus op 'hoe' samenwerken) en/of maatschappelijk akkoord en spreken over collegevormende partijen.	niet denkend en handelend in termen van 'coalitie-oppositie'
naast dát doen wat nodig is voor elke kern, is er aandacht voor beleid, gebeurtenissen en relaties in regio, provincie en buurlanden	niet denkend in begrenzing van Eijsden-Margraten, bang zijn voor precedentes bij omgang met inwonersinitiatieven of alles altijd gelijk willen verdelen over alle kernen
is transparant, kwetsbaar, open en eerlijk	niet gesloten, weinig en krampachtig communicerend.
handelt vanuit verwondering en nieuwsgierigheid, is vragend, positief en constructief.	niet afgeven op anderen, niet boos, niet op voorhand uitsluitend.
focust ruim zo veel op het proces als op de inhoud, want samen-leven vereist (tijd en aandacht voor het faciliteren van) dialoog.	niet hard doorduwen om je inhoudelijke doel te halen en vervolgens geld en energie moeten steken in juridische procedures
juicht in gemeentewerk het persoonlijke, de veelkleurigheid en de passie toe.	niet jezelf als raadslid, collegelid of ambtenaar verschuilen achter papier of schermen
werkt volgens de ODE-Methode: luisteren naar inwoners en mederaadsleden, aansluiten op wat inwoners zelf al doen, werken aan behoud van en waar nodig herstel van vertrouwen in elkaar, dat doen wat als overheid aanvullend nog nodig is	niet als overheid alles vanachter het bureau bepalen, zelf willen doen of met regels vastzetten

5.2 ODE in raadsperiode 2022-2026

ODE zette zich in de periode 2022-2026 in de gemeente-raad actief in voor diverse zaken*:

*indicatieve, incomplete opsomming

BEHOUD SERVICECENTRUM EIJSDEN, SIGNALEREN ONNODIGE REGELS EVENEMENTEN (BV GLAS BIJ BRONKE EN CARNAVALSOPTOCHTEN), INPASSING DOORONTWIKKELING CAMPING MOERSLAG, STOOKVERBOD/HOGERE SCHOORSTENEN, DE KONINGSWINKEL MARGRATEN, ZUIDELIJK MAASDAL/DELTAMAAS, DE PUT MARGRATEN BEHOUDEN, LOCATIE SCOUTING/SPORT EIJSDEN, HAAG GIELKESGRUB MHEER, SPOORWEGOVERGANG INDUSTRIEWEG OOST-MAARLAND, HOOGTERICHTLIJN WONINGBOUWPLAN OOST-MAARLAND, PARKEER- EN GELUIDSOVERLAST VAN OYS OOST-MAARLAND, INZET OP VUURWERKVRIJE ZONES, INZET VOOR INZAMELING EN RECYCLING LUIERAFVAL, BEHOUD VAN BEELDBEPALENDE STATUS STATIONSGEBOUW EIJSDEN, CONTINU AANDACHT VOOR INZICHT IN EN PLANNING VAN REËLE BEHOEFTECIJFERS NIEUW TE BOUWEN WONINGEN, VASTE SAMENWERKING MET EEN JONGERENRAAD I.P.V. ENKEL EEN LEUKE KINDERRAAD, VERGROENEN VOORTUINEN, MAXIMAAL TE VERHARDEN OPPERVLAKE PER PERCEEL, AANDACHT VOOR 3-30-300 PRINCIPE BIJ NIEUWBOUW, BEANTWOORDING BRIEVEN VAN INWONERS, TIJDIGE COMMUNICATIE OVER KOMST STATUSHOUDERS (O.A. GROOT WELSDEN), TOEGANKELIJKE STEMHOKJES VOOR IEDEREEN, ODE ONDERZOCHT UITGEBREID DIVERSE DOSSIERS WAARONDER: POORT VAN HET HEUVELLAND, VERNIELING MONUMENT DORPSSTRAAT NOORBEEK, BESTEDING JAARLIJKS GERESERVEERDE 1 MILJOEN EURO VOOR AANKOOP RUILGRONDEN T.B.V. NATUURONTWIKKELING, PLAN KAAN OM GROND VOOR 1 WONING IN BLOESEMGAARD VIA WONINGSPLITSING TE VERANDEREN IN APPARTEMENTENCOMPLEX VAN 7 WONINGEN, ODE MAAKTE PODCAST MET INWONERS OVER SITUATIE GEMEENSCHAPSHUIS BEMELN, TINY HOUSES IN NOORBEEK EN IN SCHEULDER, NATUURBEKKEN CADIER EN KEER, ODE PLEITTE VOOR INVOERING VAN EEN 'TEGELTAX', KAARTTE AAN DAT ER ONGELIJKE BEHANDELING BESTOND TUSSEN DE OZB DIE AGRARIËRS BETALEN TEN OPZICHTE VAN NIET-AGRARIËRS ETC ETC.

ODE AAN: SAMEN- KRACHT

ODE betekent 'lofdicht', 'lofzang'.
Dat maak je als je trots op iets bent,
het wilt tonen en behouden. Het draagt bij
aan een feestelijk gevoel, geeft kracht en
brengt blijdschap. Het is lyrische poëzie:
een muzikaal omlijste poëtische tekst
waarin iets of iemand bejubeld wordt!

ODE AAN het landschap dat ons draagt,
aan dorpen en kernen waar mensen elkaar kennen,
waar paden kruisen, verhalen ontstaan
en stilte net zo waardevol is als ontmoeting.

ODE AAN de democratie die niet begint in de raadszaal,
maar aan de keukentafel, op straat,
in het gesprek waarin we luisteren
en ruimte maken voor elkaars stem.

ODE AAN zorgen voor vandaag
en keuzes maken met morgen in gedachten,
voor de kinderen van onze kinderen,
voor wat groeit, ademt en blijft.

ODE AAN samen met inwoners, ondernemers,
raadsleden, college en ambtelijke organisatie
bewegen we mee met wat zich aandient,
signaleren we, agenderen we, reageren we
en komen we in beweging waar het nodig is.

Eijsden-Margraten heeft veel te bieden:
een rijk landschap, een sterke gemeenschapszin,
tradities die kleur geven aan het alledaagse leven
en mensen die willen bijdragen.

ODE staat voor open, democratisch en eerlijk,
maar vooral voor samen.
Samen doen wat nodig is
voor mens, leefomgeving en samenleving.